

Окуу процессин уюштуруу жөнүндө жобо

Жалпы жоболор

- 1.1. Калыгул Жусупов атындагы орто билим берүү мектеби (мындан ары- Мекеме) билим берүү ишинде «Кыргыз Республикасындагы билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамын, билим берүү мекемеси жөнүндө типтүү жобону, билим берүү мекемелеринин билим берүү уюмдарынын, билим берүү уюмдарынын ченемдик укуктук актыларын жетекчиликке алат, билим берүү тармагындагы башкаруу, билим берүү мекемелери үчүн санитардык нормалар жана эрежелер, Калыгул Жусупов атындагы жалпы орто билим берүү мектебинин уставы жана ушул жобо.
- 1.2. Мекеменин билим берүү ишмердүүлүгүнүн максаты окуучулардын инсандыгын өнүктүрүү жана негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүү процессинде билимдерди, шыктарды көндүмдөрдү өздөштүрүү ошондой эле инсандын жпшоосунда зарыл болгон компетенцияларды калыптандыруу болуп саналат, коом акыл-эстүү кесип тандоо жана кесиптик билим алуу.
- 1.3. Мекемеде окуу тарбиялоо орус жана кыргыз тилдеринде жүргүзүлөт.
- 1.4. Мектеп директорунун чечими менен Мекеме мектеп формасы жөнүндө жобого ылайык бардык окуучулар үчүн бирдиктүү мектеп формасын киргизе алат.
- 1.5. Мекеме окуучуларды алардын макулдугу жана ата-эненин макулдугу менен коомдук пайдалуу эмгекке тартууга укуктуу.
- 1.6. Окуу процессинин катышуучуларына окуучулар, алардын ата-энелери же мыйзамдуу өкүлдөрү педагогикалык кызматкерлер кирет.

1.6.1 Студенттер төмөнкүлөрдү камтыйт

Окуучулар башталгыч жалпы, негизги жалпы же орто жалпы билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүргөн адамдар.

1.6.2. Студенттер:

А) төмөнкүлөргө укуктуу:

Мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык акысыз жалпы билим алууга;

Жеке окуу пландары боюнча мамлекеттик билим берүү стандартынын чегинде окутуу үчүн;

Китепкананы жана мекеменин китепканасынын маалыматтык ресурстарын пайдалануу үчүн кошумча (анын ичинде акы төлөнүүчү) билим берүү кызматтарын алууга;

Мекеменин өз алдынча башкаруусуна катышууга;

алардын адамдык кадыр-баркын урматтоо, абийир, маалымат эркиндиги, өз көз карашын жана ишенимин эркин билдирүү;

каникулдар үчүн - окуу жайдын окуу календарына ылайык эс алуу жана башка социалдык максаттар үчүн билим алуудагы пландуу тыныгуулар;

конкурстарга, олимпиадаларга, керегемелерге, параддарга, спорттук иш-чараларга жана башка массалык иш-чараларга катышууну кошуп алганда алардын чыгармачылык жандемдуулугун жана кызыгуусун енукуруу.

б) төмөнкүлөргө милдеттүү:

мекеменин Уставын, студенттердин жүрүм-турум эрежелерин, администрациянын буйруктарын аткарууга;

ак ниеттуулук менен окууга, окуу пландарында жана программаларында каралган тапшырмалардын бардык турлерун эз убагында аткарууга;

мекеменин мүлкүнө кам көрүү;

студенттердин жана мекеменин кызматкерлеринин кадыр-баркын урматтоого.

в) студенттерге төмөнкүлөргө тыюу салынат:

Мекемеге тамеки буюмдарын, алкогольдук ичимдиктерди, уулуу, баңги заттарды жана курал-жарактарды алып келүүгө, өткөрүп берүүгө же колдонууга;

жарылууга жана өрткө алып келиши мүмкүн болгон ар кандай каражаттарды колдонуу;

нерселерди иретке келтирүү үчүн физикалык күч колдонуу, коркутуу, опузалап алуу;

башкалар үчүн ачык коркунучтуу кесепеттерге алып келген ар кандай аракеттер, мисалы, түртүү, предметтерди сүзүү, бир нерсени ыргытуу;

адепсиз сөздөрдү, жаңсоолорду, орой сөздөрдү колдонуу;

сабактарда уюлдук телефондорду, чөнтөк персоналдык компьютерлерди, компьютердик оюндар үчүн электрондук түзүлүштөрдү колдонууга, музыка жана сүрөттөрдү ойнотууга; милдеттүү сабактарды жүйөлүү себепсиз өткөрүп жиберүү.

1.6.3. Ата-энелер:

а) төмөнкүлөргө укуктуу:

билим алуунун формаларын, билим берүү мекемелерин тандоо, баланын мыйзамдуу укуктарын жана таламдарын коргоо;

мекеменин өз алдынча башкаруусуна катышуу (жалпы чогулуш, камкорчулар кеңеши, ата-энелер комитети)

окуу-тарбия процессинин журушу жана мазмуну менен, ошондой эле баланын енуугун баалоо менен таанышууга.

б) төмөнкүлөргө милдеттүү:

балдардын негизги жалпы билим алышын камсыз кылуу жана алардын орто (толук) жалпы билим алуусу үчүн шарттарды түзүү;

мекеменин Уставынын, ички тартиптин талаптарын сактоого, баланын мекемеге келишин камсыз кылууга.

Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) алардын тарбияланышы, жалпы билими үчүн жооптуу.

1.6.4. Педагогикалык кызматкерлер:

а) төмөнкүлөргө укуктуу:

кесиптик ар-намысты жана кадыр-баркты коргоого;

окуу жана тарбиялоо методдорун, окуу-методикалык каражаттарды жана материалдарды, окуу куралдарын мекеме тарабынан бекитилген билим берүү программасына ылайык тандоо жана пайдалануу эркиндиги, студенттердин, окуучулардын билимин баалоо ыкмалары. Окуу процессинде колдонулуучу окуу китептерин жана окуу куралдарын тандоо мекеме тарабынан аныкталган окуу китептеринин жана окуу куралдарынын тизмегине ылайык жүргүзүлөт;

квалификациясын жогорулатуу;

мекеменин өз алдынча башкаруусуна катышуу.

б) төмөнкүлөргө милдеттүү:

Мекеменин билим берүү программасына ылайык окуу процессин жүргүзүүгө;

укуктарын жана эркиндиктерин коргоого кам көрүүгө, окуучулардын, ата-энелердин ар-намысын жана кадыр-баркын сыйлоого;

1.7. Окуучунун инсандыгына карата физикалык жана психикалык зомбулук чараларын окуу процессинин ар кандай катышуучуларынын колдонуусуна жол берилбейт.

2. Окуу процессин уюштуруу.

2.1. Билим берүү программаларын ишке ашыруунун деңгээлдери.

Мекеме билим берүү процессин ишке ашырылып жаткан билим берүү программаларынын деңгээлине ылайык жүзөгө ашырат:

I этап - башталгыч жалпы билим берүү 1-4-класстар (өнүктүрүүнүн стандарттык мөөнөтү 4 жыл);

II этап - негизги жалпы билим берүү 5-9-класстар (өнүктүрүүнүн стандарттык мөөнөтү 5 жыл);

- III этап - орто (толук) жалпы билим берүү 10-11-класстар (стандартты өнүктүрүү мөөнөтү 2 жыл)

2.3 Биринчи этап – башталгыч жалпы билим берүү.

Башталгыч жалпы билим берүүнүн милдеттери болуп тарбиялоо, жекече жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү, окуучулардын окуу ишмердүүлүгүндө позитивдүү мотивация жана көндүмдөр, алардын окууну, жазууну, санаганды өздөштүрүү, окуу ишинин негизги көндүмдөрүн, теориялык ой жүгүртүүнүн элементтерин, эң жөнөкөй көндүмдөргө ээ болуу саналат. өзүн-өзү башкаруу, жүрүм-турум жана сүйлөө маданияты, жеке гигиена жана сергек жашоонун негиздери. Билим берүүнүн биринчи этабында балдардын жөндөмдүүлүгү, системалуу иштөө адаты калыптанат, чет тилин үйрөнүү эртерээк жүргүзүлөт.

Башталгыч жалпы билим берүү негизги жалпы билим алуунун негизи болуп саналат.

2.4. Экинчи этап - негизги жалпы билим берүү.

Негизги жалпы билим берүүнүн милдети окуучунун инсандыгын тарбиялоо, калыптандыруу жана калыптандыруу, анын ыктарын, кызыкчылыктарын жана коомдук өзүн өзү аныктоого жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү болуп саналат.

Экинчи этап окуучулардын негизги жалпы билим берүүнүн жалпы билим берүү программаларын иштеп чыгуусун камсыздайт, окуучулардын жаратылыш, коом, адам жөнүндө азыркы билим деңгээлине ылайыктуу түшүнүктөрүн калыптандырат. Бул этапта билим берүүнүн мазмунун дифференциялоо башталат. Мамлекеттик стандарттын курамдык бөлүктөрүндө аныкталган милдеттүү сабактардан тышкары, студенттердин чыгармачылык жана интеллектуалдык жөндөмдүүлүгүн бир кыйла толук өнүктүрүүгө багытталган жаңы окуу предметтери, тандоо курстары, класстан тышкаркы иштердин ар кандай формалары, ошондой эле тандоо предметтери болушу мүмкүн. тааныштыруу.

Негизги жалпы билим берүү орто (толук) жалпы билим, башталгыч жана орто билим алуу үчүн негиз болуп саналат.

2.5. Үчүнчү этап – орто (толук) билим берүү.

Үчүнчү этап – жалпы билим берүүнүн жыйынтыктоочу этабы, окуучулардын орто (толук) билим берүүнүн билим берүү программалары боюнча өнүгүүсүн камсыз кылат.

Орто (толук) жалпы билим берүүнүн милдеттери болуп окуучунун билимге болгон кызыгуусун жана чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү, өз алдынча окуу иш-аракеттерине көндүмдөрдү калыптандыруу саналат. Милдеттүү предметтерден тышкары, окуу жай студенттердин кызыкчылыктарын, жөндөмдүүлүктөрүн жана инсандык мүмкүнчүлүктөрүн ишке ашыруу үчүн өз алдынча тандоо үчүн предметтерди киргизиши мүмкүн.

Орто (толук) жалпы билим берүү башталгыч, орто (кыскартылган тездетилген программалар) жана жогорку билим алуу үчүн негиз болуп саналат.

2.6. Окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) суроо-талаптарынын негизинде, тиешелүү шарттар болгондо, окуу жайда ар кандай профилдеги жана багыттарда окутуу киргизилиши мүмкүн, бул билим берүүнүн индивидуалдык траекториясын түзүүнүн негизинде тандоону жана ишке ашырууну камсыз кылат. окуучулардын жеке окуу пландары, анын ичинде макулдашуу боюнча жана биргелешип кесипке окутуу ишканалар, уюмдар, мекемелер менен жургузулушу мумкун.

2.7. Мекемеде класстардын, узартылган топтордун жана студенттердин саны 30 студент болуп белгиленет.

2.7.1. Керектүү шарттардын жана каражаттардын болушуна жараша, аз же көбүрөөк орун алган класстарды, узартылган күн топторун бүтүрүүгө болот.

2.7.2. 1-11-класстарда чет тили, информатика жана компьютердик технологиялар, адистик предметтери, дене тарбиясы, 5-11-класстардагы практикалык сабактарда технология, физика, химия, маалыматтык технологиялар боюнча сабактарды өткөрүүдө классты бөлүүгө жол берилет. эки топко бөлүнөт, эгерде толтуруунун классы 25 адам болсо. Зарыл шарттар жана каражаттар болгон учурда башка предметтер боюнча сабактарды өткөрүүдө класстарды, ошондой эле чет тилин үйрөнүүдө жалпы билим берүүнүн биринчи этабындагы класстарга бөлүүгө болот

3. Мекемеде окуу процессин уюштуруу билим берүү программаларына жана класстык графиктерге ылайык жүргүзүлөт.

3.1. Мекемеде билим берүүнүн мазмуну мекеме тарабынан бекитилип, өз алдынча ишке ашырылуучу билим берүү программасы (билим берүү программалары) менен аныкталат. Мекемеде негизги билим берүү программасы тиешелүү үлгүлүү базалык билим берүү программаларынын негизинде түзүлөт жана окуучулардын тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандарттарында белгиленген негизги билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн натыйжаларына жетишүүсүн камсыз кылууга тийиш.

3.2. Мекеме Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги бекиткен билим берүү программаларын, Билим берүү башкармалыгы тарабынан сунуш кылынган, педагогикалык профилдеги илимий-методикалык мекемелер тарабынан иштелип чыккан программаларды, тиешелүү рецензиялары бар автордук программаларды пайдалана алат. райондук илимий-методикалык борбор.

3.3. Билим берүү программасын иштеп чыгуу окуу жайдын спецификалык шарттарын жана ал чечүүчү милдеттердин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен дифференциялоонун, окуучулардын индивидуалдык өзгөчөлүктөрүнүн жана кызыкчылыктарынын деңгээлинин негизинде ишке ашырылат.

3.4. Мекеменин билим берүү программасы окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) билимге болгон муктаждыктарын максималдуу түрдө канааттандырууга багытталган.

Ченемдик укуктук актыларда белгиленген тартипте Мекемеде ар кандай деңгээлдеги жана багыттагы класстар: айрым предметтерди тереңдетип окуткан класстар, билим берүүнүн жогорку деңгээлинде атайын даярдалган класстар жана башкалар ачылышы мүмкүн.

Ар кандай деңгээлдеги жана багыттуу класстарда окуу процессин уюштуруу тиешелүү деңгээлдеги жана багыттуу билим берүү программаларына ылайык ишке ашырылат.

3.5. Мекеменин ишмердүүлүгү жогорулатылган деңгээлдеги жана багыттуу жалпы билим берүүнүн тиешелүү программаларын ишке ашыруу, баштапкы кесиптик билим берүү, анын ичинде кабыл алуу талаптарын иштеп чыгуу, билим берүүнүн мазмуну жана окуу процессин уюштуруу, укуктарды, социалдык студенттерге жана кызматкерлерге кепилдиктер жана жеңилдиктер ченемдик укуктук актыларга ылайык жүзөгө ашырылат.

3.6. Медициналык мекемелердин жазуу жүзүндөгү сунуштары боюнча ден соолугунун абалы начар студенттер үчүн мекемеде белгиленген тартипте медициналык дене тарбия топтору, тиешелүү типтеги атайын медициналык топтор түзүлүшү мүмкүн.

4.Тарбиялык иш-чараларды пландаштыруу.

4.1. Ченемдик укуктук базанын негизинде мекеме билим берүү программасын ишке ашырууну камсыз кылган жеке окуу планын өз алдынча түзөт.

4.2. Мекеме билим берүү программаларын ишке ашырат:

- өнүктүрүүчү билим берүү, балдардын мектепте окууга даярдыгынын талап кылынган деңгээлин камсыз кылуу;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын алкагында окуу материалын ишке ашырууну камсыз кылуу;
- билимдин айрым чөйрөлөрүндө студенттердин когнитивдик кызыгууларын калыптандыруу;
- айрым предметтерди жана предметтик циклдерди тереңдетип үйрөнүү;
- Окуу жайдын мүмкүнчүлүктөрүнүн негизинде ишмердүүлүктүн белгилүү бир түрүнө студенттердин жөндөмдүүлүктөрүн жана ынталарын эске алуу менен кесиптик даярдоо.

5. Билим берүүнүн формалары.

5.1. Жеке адамдын керектөөлөрүн жана мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен мекемеде жалпы билим берүү программалары төмөнкүдөй формаларда өздөштүрүлөт: күндүзгү; сырттан окуу жана сырттан окуу.

Жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн бул формаларын айкалыштырууга жол берилет.

5.2. Күндүзгү окуу формасында сабактарды уюштуруу аудиториялык-сабак системасы боюнча, адистештирилген окутууну жеке окуу пландары боюнча уюштурган учурда, орто мектепте - предметтик-группа боюнча жүргүзүлөт.

5.3. Күндүзгү окууларды пландан тышкары мажбурлап токтотуу мезгилинде (метеорологиялык шарттар, массалык оорулуу, техникалык жана башка себептер боюнча) окуу планын өз убагында бүтүрүү үчүн дистанттык окутууну убактылуу колдонууга болот.

5.4. Конкреттүү негизги жалпы билим берүү программасынын алкагында билим берүүнүн бардык формалары үчүн бирдиктүү мамлекеттик билим берүү стандарты жана белгиленген формадагы ченемдик документтер бар.

5.5. Окуучуну башка формада билим алууга которуу ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдугу менен белгиленген тартипте жүзөгө ашырылат.

5.6. Мекеме ден соолук абалы жөнүндө медициналык корутундуга ылайык жеке окуу планы боюнча студенттерге үй тапшырмасын берет; жумасына окуу сааттарынын саны бөлүнөт, график түзүлөт, тартип мугалимдердин жеке курамы менен аныкталат, сабактарды өткөрүү журналы жүргүзүлөт. Ата-энелер сабактарды үйдө өткөрүү үчүн шарттарды түзүүгө милдеттүү.

6. Окутуунун режими.

6.1. Окуу жылы мекемде эреже катары 1-сентябрда башталат. 1-класстарда окуу жылынын узактыгы 33 жума, 2-11-класстарда 34 жумадан кем эмес.

6.2. Студенттердин каникулунун узактыгы окуу жылынын ичинде - 30 календардык күндөн кем эмес, жайкы мезгилде 8 жумадан кем эмес белгиленет. Биринчи класстын окуучулары үчүн жыл ичинде жума сайын кошумча каникулдар белгиленет.

6.3. Окуу планына жана айрым предметтерди тереңдетип окутуу программасына ылайык студенттер үчүн жайкы окуу практикасы каралышы мүмкүн.

6.4. Мекеме 2-11-класстар үчүн 5 күндүк окуу жумасында иштейт, сабактын узактыгы 45 мүнөткө чейин. Биринчи класстарда - 5 күндүк окуу жумасы, сабактын узактыгы 35 мүнөттөн ашпайт. Биринчи класстарда балдардын көңүл ачуу жана адаптациялоо максатында «кадамдык» окутуу ыкмасы колдонулат, окуу күнүнүн ортосунда 40 мүнөттөн кем эмес динамикалык тыныгуу уюштурулат.

6.5. Өзгөртүүнүн узактыгы 5 мүнөттөн 10 мүнөткө чейин.

6.6. 6 жаштан 7 жашка чейинки балдар үчүн үзгүлтүксүз түз тарбиялык иш-чаралардын узактыгы 30 мүнөттөн ашпайт.

6.7. Мекеме 1 жана (же) 2 нөөмөттө иштей алат. Биринчи нөөмөттө сабактар 8:00дө башталат, сабактар 14:00дө, экинчи нөөмөттө сабактар 12:00дө, сабактар 17:30да аяктайт.

6.8. Узартылган күн топтору саат 18:00гө чейин иштешет. Кружоктордо жана секцияларда сабактар 20 саатка чейин жургузулет. Сабактардын графиги Мамлекеттик санитардык-эпидемиологиялык кызматтын талаптарына ылайык мекеменин директору тарабынан бекитилет.

6.9. Бир студентке жумалык окуу жүктөмү мекемеде санитардык нормалардын жана эрежелердин талаптарына ылайык беш күндүк окуу жумасына жол берилген максималдуу ченемди эске алуу менен белгиленет.

7. Учурдагы прогрессти контролдоону камсыз кылуу, аралык аттестациялоо.

7.1. Мекеме жалпы кабыл алынган беш баллдык жана кредиттик рейтингдик системаны (биринчи класстар) колдонот.

7.2. Мекемеде окуучулардын окуусу боюнча учурдагы мониторинг педагогикалык кызматкерлер тарабынан 5 баллдык баалоо системасы боюнча жүргүзүлөт. Педагогикалык кызматкерлер окуучулардын ишин текшерүү жана баалоо (анын ичинде контролдоо жана өз алдынча иштөө, окуучулардын оозеки жооптору, окуу-практикалык иштин башка түрлөрү, алар жетишкен көндүмдөр жана көндүмдөр) класс журналына баа коет.

7.3. Окуу жылынын аягында (алты ай) студенттерге окуу дисциплиналары боюнча баа берилет. Окуу жылынын аягында окуучулардын окуу чейрегинде (жарым жылдык) алган баалары боюнча жылдык баа ыйгарылат.

7.4. Айрым предметтер (сабактар), анын ичинде программалардын бөлүмдөрү үчүн окуу жайдын педагогикалык кеңешинин чечими боюнча окуучулардын жетишкендиктерин баалоо үчүн белгиленбеген жана башка системаларды колдонууга жол берилет. Бул чечим келерки окуу жылынын башталышында ата-энелерге жана окуучуларга жеткирилет.

7.5. Аралык аттестация 2-класстан баштап айрым предметтер боюнча жүргүзүлүшү мүмкүн. Аралык аттестациянын формалары: тест, аңгемелешүү, рефератты коргоо, чыгармачылык ишти коргоо, тестирилөө, жыйынтыктоочу сынак жана башкалар.

7.8. Окуучунун, анын ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) чейрек (алты ай) же окуу жылынын предмети боюнча билимин баалоонун натыйжалары менен макул болбогон учурда, студентке тийиштүү окуу жайынан экзамен тапшырууга мүмкүнчүлүк берилет. мекеменин педагогикалык кеңеши тарабынан түзүлгөн комиссиянын предмети.

7.9. Окуу жылынын аягында бир предмет боюнча академиялык карызы бар башталгыч жалпы, негизги жалпы жана орто (толук) жалпы билим берүүнүн деңгээлдеринин окуучулары кийинки класска шарттуу түрдө өткөрүлөт. Студенттер кийинки окуу жылында академиялык карызды жоюуга милдеттүү, Мекеме студенттерге бул карызды жоюу үчүн шарттарды түзүүгө жана анын өз убагында жоюлушун көзөмөлдөөнү камсыз кылууга милдеттүү.

7.10. Окуу жылынын билим берүү программасын өздөштүрө элек жана эки же андан көп предмет боюнча академиялык карызы бар же шарттуу түрдө кийинки класска которулган жана бир предмет боюнча академиялык карызын жойбогон башталгыч жалпы жана негизги жалпы билим берүүнүн деңгээлиндеги окуучуларга экинчи билим алуу үчүн ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) каалоосу боюнча калтырылат.

7.11. Күндүзгү окуу формасы боюнча окуу жылынын билим берүү программасын өздөштүрө элек жана эки же андан көп предмет боюнча академиялык карызы бар же шарттуу түрдө кийинки класска которулган жана академиялык карызын жойбогон орто (толук) жалпы билим берүүнүн деңгээлиндеги окуучулар. бир предмет, башка формада билим алууну улантуу ...

7.12. Окуучуну кийинки класска которуу мекеменин педагогикалык кеңешинин чечими менен ишке ашырылат. Мурунку деңгээлдеги билим берүү программасын өздөштүрбөгөн окуучуларга жалпы билим берүүнүн кийинки баскычында окууга жол берилбейт.

8.Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация.

8.1. Негизги жалпы жана орто (толук) жалпы билим берүүнүн жалпы билим берүү программаларын иштеп чыгуу окуучуларды милдеттүү мамлекеттик (жыйынтыктоочу) аттестациядан өткөрүү менен аяктайт.

8.2. МЖА жалпы билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучуларды мамлекеттик (жыйынтыктоочу) аттестациялоонун формалары жана тартиби жөнүндө жобого ылайык жүргүзүлөт. билим берүү тармагындагы мамлекеттик саясат жана укуктук жөнгө салуу. Орто мектепти бутургөндөр МЖА га тапшырышат.

8.3. Негизги жалпы, орто (толук) жалпы билимди бүтүрбөгөн адамдарга белгиленген үлгүдөгү аттестат берилет.

8.4. Мамлекеттик (жыйынтык) аттестациядан өткөн бүтүрүүчүлөргө билим деңгээли жөнүндө мамлекеттик таанылган документ, мекеменин мөөрү менен күбөлөндүрүлөт.

8.5. Өзгөчө ийгиликтерге жетишкен бүтүрүүчүлөр колдонуудагы жобого ылайык алтын же күмүш медаль менен сыйланат.

8.6. Бир же бир нече предметтерди окууда өзгөчө ийгиликтерге жетишкен бүтүрүүчүлөр «Айрым предметтерди окуудагы өзгөчө ийгилиги үчүн» мактоо грамотасы менен сыйланышат.

Бул класстын бардык предметтери боюнча 5 деген баага ээ болгон которуу классынын окуучуларына «Эң жакшы окуудагы жетишкендик» сертификаты ыйгарылат.